

Wymagania edukacyjne z języka polskiego w zakresie rozszerzonym dla klasy drugiej szkoły ponadgimnazjalnej

cena dopuszczająca)	(ocena dostateczne)	(ocena dobra)	(ocena bardzo dobra)	(ocena celująca)
I PÓLROCZE ROMANTYZM				
<ul style="list-style-type: none"> ➤ określić romantyzm jako historyczny nurt kulturowy ➤ wyznaczyć granice czasowe epoki romantycznej ➤ wskazać z uzasadnieniem graniczne daty polskiego romantyzmu oraz jego wewnętrznej cezury ➤ wskazać sentymentalizm jako jedną z zapowiedzi romantyzmu ➤ określić stosunek romantyzmu do oświecenia i racjonalistycznego poznania ➤ wskazać gatunki literatury romantycznej ➤ pokazać nowego bohatera i nowe tematy (nowe ujęcia tematów) literatury romantycznej ➤ sporządzać opis bibliograficzny książki i artykułu, zapisów elektronicznych, bibliografię wybranego tematu ➤ zreferować podstawy filozoficzne 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ określić literackie i pozaliterackie znaczenia określenia <i>romantyzm</i> i <i>romantyczny</i> ➤ wskazać ważne wydarzenia historyczne przyczyniające się do rozwoju idei romantycznej ➤ określić preromantyczne nurty w Niemczech, Anglii lub Francji ➤ wskazać źródła krytyki racjonalistycznych teorii poznawczych epoki oświecenia ➤ omówić charakter literatury romantycznej, scharakteryzować typowe gatunki literackie epoki ➤ wskazać zasadnicze zainteresowania i tematy literatury przed- i polistopadowej ➤ szukać literatury przydatnej do opracowania różnych zagadnień; selekcjonować ją według wskazanych kryteriów (w zasobach bibliotecznych korzystać zarówno z tradycyjnego księgozbioru, jak i z zapisów 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ określić historyczne źródła romantycznego przełomu światopoglądowego ➤ omówić potrzebę nowych sposobów i metod poznania świata i człowieka ➤ uzasadnić odnowicielski i synkretyczny charakter twórczości literackiej romantyzmu ➤ omówić wybrane tematy egzystencjalnego i politycznego nurtu romantyzmu ➤ tworzyć przedmiotowe bazy danych zawierające informacje zdobywane w toku nauki ➤ rozróżnić źródła romantycznego poznania ➤ wskazać argumentacyjnie miejsce poezji wśród innych rodzajów sztuk i nauk (w oparciu o fragmenty pism Schlegla i współczesnych badaczy) ➤ rozpatrzyć różne teorie piękna i wzniosłości (Burke'a i Friedricha, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ omówić literackie przykłady preromantycznych nurtów w Niemczech, Anglii lub Francji ➤ omówić wybrane egzystencjalne i historiozoficzne koncepcje romantyczne ➤ określając teorie estetyczne romantyzmu, posługiwać się estetycznymi kategoriami nieskończoności, piękna, natury, wzniosłości ➤ dyskursywnie określić romantyczny stosunek do mimetyzmu (stosunek sztuki i natury) 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ omówić wybrane poglądy teoriopoznawcze romantyzmu ➤ omówić – posługując się wybranymi przykładami – charakter romantyzmu w innych krajach ➤ scharakteryzować pozaliterackie przejawy sztuki romantycznej ➤ określać romantyczną teorię poznania i estetykę w kontekście filozoficznym ➤ posługiwać się szeregiem przykładów sztuki romantycznej dla potrzeb własnych wypowiedzi

<p>i estetyczne oświecenia</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ przedstawić podstawowe zasady poznawcze romantyzmu ➤ przedstawić podstawy romantycznej teorii poezji (wg pism twórców epoki i współczesnych badaczy) 	<p>multimedialnych i elektronicznych, w tym Internetu)</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ przedstawić motywację poznawczą romantyków ➤ przedstawić miejsce poezji wśród innych rodzajów sztuk i nauk (w oparciu o fragmenty pism Schlegla i współczesnych badaczy) ➤ wyjaśnić romantyczny stosunek sztuki i natury (w oparciu o fragmenty pism Schellinga) ➤ określić romantyczne pojęcia nieskończoności, wzniosłości i piękna w teoriach estetycznych romantyzmu (w oparciu o pisma twórców epoki i współczesnych badaczy) 	<p>na podstawie tekstu I. Ciseri)</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ stworzyć różne rodzaje wypowiedzi, krytycznie wykorzystując stosowną literaturę podmiotu i przedmiotu 		
<ul style="list-style-type: none"> ➤ przedstawić cele działania Towarzystwa Filomatów ➤ przedstawić okoliczności powstania <i>Ody do młodości</i> ➤ określić przełomowy charakter <i>Ody do młodości</i> ➤ wskazywać z użyciem odpowiednich środków (słowników) mitologiczne nawiązania w <i>Odzie do młodości</i> 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ zrekonstruować mitologiczne wątki ujęte w tekście <i>Ody do młodości</i> i określić ich znaczenie ➤ rozpoznać antyczne pojęcia przyjaźni, cnoty i wirtus ➤ rozpoznawać różne rodzaje antonimów ➤ charakteryzować świat starych i młodych w <i>Odzie</i> ➤ – dostrzec w ujęciu <i>Ody</i> 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ określić antyczne źródła romantycznej topiki młodości ➤ stosować rozróżnienia antynomiczne w analizie <i>Ody</i> ➤ interpretacyjnie odróżniać klasycyzujące i romantyzujące elementy <i>Ody</i> ➤ porównawczo interpretować teksty literackie, ➤ wyjaśnić zasadność użycia 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ dostrzec w <i>Odzie do młodości</i> elementy manifestu romantycznego ➤ porównawczo interpretować różne teksty kultury, ➤ opisuje wpływ powieści Goethego na kulturę i obyczajowość pierwszej fazy romantyzmu w Europie, ➤ formułuje własne zdanie na 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ odczytywać <i>Odę do młodości</i> w szerokim kontekście historycznym, literackim, biograficznym, ➤ streszcza <i>Cierpienia młodego Wertera</i> i interpretuje dzieło, ➤ porównuje historie Hioba i Fausta

<ul style="list-style-type: none"> ➤ dostrzec młodość jako adresata i bohatera wiersza ➤ charakteryzować postawę osoby mówiącej wierszu ➤ rozpoznawać w wierszu cechy ody, ➤ orientuje się w twórczości Johanna Wolfganga Goethego i Fryderyka Schillera, ➤ streszcza fragment prozy Johanna Wolfganga Goethego, ➤ omawia treść wiersza <i>Do radości</i>, ➤ relacjonuje najważniejsze wydarzenia dramatu, ➤ na podstawie fragmentu tekstu charakteryzuje Fausta 	<p>uniwersalne walory młodości</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ – wskazywać elementy klasycyzujące i romantyzujące w dziele Mickiewicza ➤ – dostrzec osobowość twórczą jako nowego bohatera literatury, ➤ orientuje się w najważniejszych wątkach <i>Króla Olch</i>, <i>Cierpień młodego Wertera</i>, ➤ odnajduje w wierszu Schillera elementy oświeceniowe i romantyczne, ➤ omawia przyczyny, które skłoniły Fausta do podpisania paktu z Mefistofešem, ➤ przedstawia funkcję postaci Małgorzaty dla ideowej wymowy utworu 	<p>powieści epistolarnej dla przedstawienia losów Wertera,</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ wskazuje w powieści elementy zapowiadające romantyzm, ➤ analizuje wiersz <i>Do radości</i>, ➤ interpretuje pakt Fausta i Mefistofelesa, ➤ wyjaśnia zakończenie utworu, ➤ wypowiada się na temat obrazu szatana w <i>Fauście</i> 	<p>temat zasadności użycia tekstu wiersza Fryderyka Schillera jako hymnu Unii Europejskiej,</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ interpretuje słowa diabła, który odpowiada na pytanie, kim jest, ➤ prezentuje postać Fausta jako metaforę człowieczeństwa 	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ przypomnieć poznane (w gimnazjum) cechy ballady ➤ określić okoliczności powstania (wydania) <i>Romantyczności</i> ➤ rozpoznać w <i>Romantyczności</i> cechy manifestu programowego ➤ dokonać analizy <i>Romantyczności</i>, określając postawę i rolę narratora 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ rozważyć przyczyny literackiej popularności ballady w romantyzmie ➤ określić znaczenie <i>Romantyczności</i> jako głosu w sporze romantyków i klasyków ➤ dokonać analizy kompozycji <i>Romantyczności</i> 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ rozważyć znaczenie Szekspirowskich inspiracji w literaturze Mickiewicza ➤ ze zrozumieniem określać istotę sporu światopoglądowego, którego wyrazem jest ballada ➤ w interpretacji ballady określać funkcję motywu snu 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ sformułować w kontekście literackim, historycznym i filozoficznym światopoglądowe przesłanie ballady ➤ uwzględnić symbolikę nocy w interpretacji ballady ➤ twórczo wykorzystać argumentację tekstu badacza 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ przedstawić <i>Romantyczność</i> jako element sporu światopoglądowego początków polskiego romantyzmu ➤ w interpretacji utworu posłużyć się szerokimi kontekstami historycznymi, literackimi, filozoficznymi lub biograficznymi

<p>oraz wypowiadających się bohaterów, sytuację przedstawioną</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ rozpoznać pojęcia irracjonalizmu, mistycyzmu, synkretyzmu 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ dostrzec gatunkową i rodzajową synkretyczność ballady ➤ scharakteryzować Karusię jako bohatera romantycznego ➤ prześledzić ewolucję postawy narratora <i>Romantyczności</i> ➤ dokonać interpretacji utworu, dostrzegając w nim wyraz sporu światopoglądowego, określając strony sporu i ich racje ➤ posłużyć się pojęciami mistycyzmu i irracjonalizm w ocenie dzieła 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ trafnie odczytać argumentację w tekście badacza ➤ analizować przedstawienia malarskie ➤ uczestniczyć w określonej roli w projektowaniu adaptacji scenicznej ballady 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ porównawczo interpretować przedstawienia malarskie i literackie ➤ uczestniczyć (w określonej roli) w adaptacji scenicznej ballady 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ rozpoznać dziedzictwo literackie <i>Romantyczności</i>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ rozróżnia podstawowe odmiany stylistyczne polszczyzny, ➤ wskazuje je w tekstach 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ rozróżnia i omawia podstawowe odmiany stylistyczne polszczyzny, ➤ potrafi je wskazać w tekstach 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ rozróżnia i omawia podstawowe odmiany stylistyczne polszczyzny, ➤ potrafi je wskazać w tekstach oraz omówić ich funkcje 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ rozróżnia i omawia podstawowe odmiany stylistyczne polszczyzny, ➤ potrafi ich świadomie użyć we własnym tekście ➤ pisze tekst z użyciem wybranej formy stylistycznej 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ pisze poprawny literacko tekst z użyciem wybranej formy stylistycznej
<ul style="list-style-type: none"> ➤ sporządza portfolio poety-romantyka 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ sporządza portfolio poety-romantyka ➤ w stopniu podstawowym opanował wiadomości i umiejętności z rozdziału 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ sporządza portfolio poety-romantyka ➤ w swej ocenie twórczości poety odwołuje się do opracowań naukowych i sądów współczesnych 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ sporządza portfolio poety -romantyka ➤ w swej ocenie twórczości poety odwołuje się do opracowań naukowych ➤ dokonuje samodzielnych sądów wartościujących 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ sporządza portfolio poety-romantyka, w którym uwzględni materiał spoza programu nauczania
<ul style="list-style-type: none"> ➤ określić budowę cyklu, czynniki 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ określić, na czym polega 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wykorzystując ustalenia 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ interpretować IV cz. <i>Dziadów</i> 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ omówić zagadnienia w

<p>spójności i problematykę części <i>Dziadów</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ analizując zachowania i wypowiedzi Pustelnika-Gustawa, charakteryzować go w różnych zakresach ➤ wyróżnić argumenty, kluczowe pojęcia i twierdzenia w tekście argumentacyjnym ➤ określić ideały miłosne literatury dawniejszej i romantycznej ➤ analizować tekst <i>Dziadów</i> (we wskazanych fragmentach), określając postawę bohatera w różnych zakresach ➤ konfrontować postawy Pustelnika i Księdza wobec miłości ➤ wyróżnić argumenty, kluczowe pojęcia i twierdzenia w tekście argumentacyjnym ➤ przywołać obrzędowy charakter teatru w starożytnej Grecji ➤ wskazać elementy obrzędowe w II cz. <i>Dziadów</i> (przypomnienie lekturowe) ➤ analizując fragmenty <i>Dziadów</i> cz. IV wskazać istotę sporu o dziady, jaki wiodą Gustaw i Ksiądz 	<p>zachowanie jedności dzieła i otwartość formy dramatycznej <i>Dziadów</i> (wstępnie, jeszcze bez lektury III cz.)</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ na podstawie tekstu badacza określić nowatorstwo rozwiązań teatralnych cz. IV <i>Dziadów</i> ➤ posiłkować się pojęciem monodramatu ➤ dokonać emocjonalnej charakterystyki Pustelnika (jako ofiary miłości) ➤ scharakteryzować bohatera IV cz. <i>Dziadów</i> i podjąć próbę ustalenia jego statusu ontologicznego ➤ analizując fragmenty IV cz. <i>Dziadów</i>, ukazać kontrastowe zestawienie przekonań Pustelnika i Księdza ➤ analizować tekst argumentacyjny ➤ podjąć tropy interpretacyjne <i>Dziadów</i> w różnych kontekstach (biograficznym, literackim, światopoglądowym) ➤ charakteryzować Pustelnika w różnych zakresach (osobowość romantyczna, kochanek) ➤ ocenić rolę lektur w kształtowaniu osobowości romantycznej 	<p>badawcze, określić, na czym polega „dramat istnienia” IV cz. <i>Dziadów</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ odczytywać symboliczność zachowań i słów Pustelnika ➤ charakteryzować Pustelnika, biorąc pod uwagę teatralność jego zachowań ➤ wykorzystać tekst argumentacyjny dla określenia własnego stanowiska ➤ odczytywać symbolikę zachowań i słów Pustelnika ➤ na podstawie tekstów badaczek określić rolę lektury („książek zbójcekich”) w kreacji bohatera romantyzmu ➤ wskazać i zinterpretować elementy idealizacji miłości i kochanki w wypowiedziach Pustelnika ➤ na podstawie tekstu badaczki określić metafizyczny i egzystencjalny wymiar miłości w rozumieniu romantyków ➤ porównawczo interpretować dzieła literackie i ikonograficzne ➤ przywołując odpowiednie konteksty, ocenić rolę miłości dla 	<p>(posiłkując się argumentacją badaczy) jako „teatr życia wewnętrznego”</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ odczytać dramatyzm przeżyć bohatera <i>Dziadów</i> w wymiarze egzystencjalnym ➤ twórczo wykorzystywać cudzy tekst argumentacyjny ➤ ocenić – w kontekście literackim – rolę romantycznych lektur w kształtowaniu osobowości romantycznej ➤ określić romantyczne wyobrażenia o miłości (na przykładzie Pustelnika) ➤ w wypowiedziach własnych twórczo wykorzystywać cudzy tekst argumentacyjny ➤ w konstrukcji <i>Dziadów</i> cz. IV dostrzec elementy rytuału i określić ich znaczenie ➤ w interpretacji fragmentów <i>Dziadów</i> dostrzec elementy romantycznego sporu teoriopoznawczego ➤ twórczo rozwinąć argumentację tekstu badacza ➤ krytycznie ocenić zamysły inscenizatorskie wybranych 	<p>odniesieniu do całości lektury IV cz. <i>Dziadów</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ odczytywać utwór Mickiewicza w różnych kontekstach ➤ konfrontować różne historyczne wyobrażenia miłości, w tym platońskiej (neoplatońskiej koncepcji miłości) ➤ w wypowiedziach odwołać się do różnych fragmentów cz. IV <i>Dziadów</i>
--	---	---	--	---

<ul style="list-style-type: none"> ➤ wskazać ludowe inspiracje w <i>Dziadach</i>, także w formule obrzędowej ➤ wyróżnić argumenty, kluczowe pojęcia i twierdzenia w tekście argumentacyjnym ➤ wskazać ważne przedstawienia <i>Dziadów</i> w polskiej tradycji teatralnej 	<p>(Pustelnika)</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ w analizie tekstu <i>Dziadów</i> wskazać romantyczne pojmowanie miłości ➤ w analizie tekstu badaczek wykorzystać pojęcie odbiory wirtualnego ➤ analizować tekst argumentacyjny ➤ dostrzec spór światopoglądowy w <i>Dziadach</i> i przedstawić racje Księdza i Gustawa w tym sporze ➤ rozpoznawać różne środki wypowiedzi, w tym ironię ➤ w analizie fragmentów <i>Dziadów</i> wskazać rolę poszczególnych bohaterów, w tym Chóru ➤ analizując tekst <i>Dziadów</i>, określić znaczenie miłości dla bohatera ➤ analizować tekst argumentacyjny ➤ określić zarys inscenizacji w wybranych spektaklach <i>Dziadów</i> 	<p>bohatera romantycznego (Gustawa)</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ ze zrozumieniem czytać tekst badaczki ➤ posługując się odpowiednimi środkami określić zwierzęcą symbolikę w <i>Dziadach</i> ➤ rozwinąć wypowiedź o kształcie inscenizacyjnym wybranego spektaklu <i>Dziadów</i> (o ile je poznał) 	<p>spektakli <i>Dziadów</i></p>	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ określić gatunek sonetu ➤ przedstawić kontekst biograficzny <i>Sonetów krymskich</i> ➤ rozpoznać tematykę utworów z 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wskazać tradycje sonetu ➤ przedstawić kontekst geograficzny <i>Sonetów krymskich</i> ➤ charakteryzować postawy 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wskazać nowe elementy poetyki sonetu wprowadzone przez Mickiewicza ➤ konfrontować postawę Pielgrzyma i Mirzy 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ rozpoznać przełomowy charakter <i>Sonetów krymskich</i> ➤ analizować sposób ukazania „pejzażu wewnętrznego” w utworach 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ dostrzec mechanizm literackich przekształceń wątków biograficznych i geograficznych w <i>Sonetach krymskich</i> i określić jego znaczenie

<p>cyklu</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ analizować wybrane utwory ze zwróceniem uwagi na elementy znaczące w tekście ➤ określić postawę podmiotu mówiącego wobec Krymu i Litwy ➤ stworzyć wypowiedź interpretacyjną 	<p>podmiotu lirycznego</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ charakteryzować Pielgrzyma – bohatera <i>Sonetów krymskich</i> ➤ charakteryzować postawę Mirzy – bohatera <i>Sonetów krymskich</i> ➤ przeprowadzić stylistyczną analizę utworów ➤ analizować sposób ukazania pejzażu w utworach ➤ posługiwać się pojęciami: mirza, orientalizm, podróż romantyczna ➤ posługiwać się spostrzeżeniami badaczy ➤ stworzyć dłuższą wypowiedź interpretacyjną 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ syntetyzować uwagi o ważnych tematach utworów: natura, ojczyzna, podróż, orientalizm ➤ porównawczo interpretować utwory w formie dłuższej przygotowanej wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ w interpretacjach wykorzystać twórczo spostrzeżenia badaczy 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ zanalizować konstrukcję cyklu
<ul style="list-style-type: none"> ➤ rozumie romantyczne znaczenie słów <i>pielgrzym, pielgrzymowanie</i> ➤ wyszukuje właściwe cytaty dotyczące romantycznego pielgrzyma w poemacie 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ rozumie i wyjaśnia znaczenie słów <i>pielgrzym, pielgrzymowanie</i> w kontekście literatury romantycznej i współczesnej 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wyjaśnia znaczenie słów <i>pielgrzym, pielgrzymka</i> w kontekście literatury romantycznej ➤ wymienia tytuły innych utworów z motywem pielgrzyma 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ zna Mickiewiczowską ideę pielgrzymstwa, ➤ wyjaśnia znaczenie słów <i>pielgrzym, pielgrzymka</i> w kontekście literatury romantycznej ➤ wymienia tytuły innych utworów z motywem pielgrzyma ➤ sporządza mapę myśli 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ opracowuje prezentację multimedialną na temat „Mickiewicza pielgrzymowanie do wolności”
<ul style="list-style-type: none"> ➤ przypomnieć drogę twórczą Mickiewicza ➤ określić okoliczności powstania i 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ dostrzec w wierszu Mickiewicza element autorefleksyjny ➤ analizować użycie środków poetyckiego wyrazu w wierszu 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ analizować kompozycję utworu i określać nowatorstwo zastosowanych środków 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ odczytywać utwory w różnych kontekstach ➤ porównawczo analizować utwory 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ukazać wpływ liryków lozańskich na polskich autorów współczesnych ➤ interpretować wiersze w szerokich

<p>wydania tzw. liryków lozańskich</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ rozpoznać problematykę cyklu utworów ➤ podjąć analizę wybranego liryku z cyklu lozańskiego 	<p>Mickiewicza (<i>Nad wodą wielką i czystą...</i>)</p>		<p>Mickiewicza</p>	<p>kontekstach: biograficznym, historycznym, literackim</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ zna teksty ➤ dokonuje ich analizy ➤ przywołuje wiadomości z historii o bohaterach lirycznych wierszy ➤ rozumie pojęcie: <i>bard</i> 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ zna teksty ➤ dokonuje ich analizy ➤ przywołuje wiadomości z historii o bohaterach lirycznych wierszy ➤ rozumie i wyjaśnia pojęcie: <i>bard</i> 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ zna teksty ➤ dokonuje ich analizy ➤ przywołuje wiadomości z historii o bohaterach lirycznych wierszy ➤ tworzy literackie portrety historycznych postaci ➤ rozumie i wyjaśnia pojęcie: <i>bard</i> 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ zna teksty ➤ dokonuje ich analizy ➤ przywołuje wiadomości z historii o bohaterach lirycznych wierszy ➤ tworzy literackie portrety historycznych postaci ➤ wyjaśnia, jakie są rodzaje bohaterstwa ➤ rozumie i wyjaśnia pojęcie: <i>bard</i> 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ analizuje i interpretuje liryki w kontekście historycznym ➤ odwołuje się do politycznych poglądów Norwida ➤ przedstawia Norwidowskie pojęcie bohaterstwa
<ul style="list-style-type: none"> ➤ analizuje i interpretuje tekst ➤ rozumie, dlaczego jest to utwór rozrachunkowy 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ analizuje i interpretuje tekst ➤ potrafi udowodnić, że jest to utwór rozrachunkowy 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ analizuje i interpretuje utwór w kontekstach historycznym, politycznym i biograficznym 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ analizuje i interpretuje utwór w kontekstach historycznym, politycznym i biograficznym ➤ omawia historiozofię Słowackiego 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wskazuje w utworze motywy mitologiczne i omawia ich funkcje
<ul style="list-style-type: none"> ➤ zna tekst liryku ➤ wskazuje podmiot liryczny, bohatera lirycznego, sytuacje liryczne, ➤ dokonuje dosłownej analizy utworu 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ dokonuje analizy i interpretacji liryku ➤ potrafi wskazać kontekst biograficzny i historyczny ➤ przedstawia poglądy Norwida na sztukę 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ dokonuje analizy i interpretacji liryku ➤ wskazuje konteksty biograficzny, historyczny i filozoficzny ➤ omawia Norwidowskie pojęcie sztuki 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ dokonuje analizy i interpretacji liryku w kontekstach filozoficznym, historycznym i biograficznym ➤ wskazuje odwołania do tradycji starożytnej, chrześcijańskiej i staropolskiej ➤ wyjaśnia symbolikę biblijną, mitologiczną i legendarną ➤ interpretuje pojęcie dopełnienia 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ przygotowuje prezentację multimedialną o życiu i dziełach Fryderyka Szopena

<ul style="list-style-type: none"> ➤ rozpoznać elementy czasu i przestrzeni w III cz. <i>Dziadów</i> ➤ określić bohaterów dramatu i sytuację, w jakiej się znajdują ➤ wskazać elementy reportażowe i mistyczne w dramacie ➤ wskazać obecność symboliki biblijnej w <i>Scenie więziennej</i> ➤ omówić patriotyczny charakter postaw więźniów – bohaterów <i>Sceny więziennej</i> i bohaterów opowiadania Sobolewskiego ➤ przygotować wypowiedź objaśniającą wybrane elementy symboliczne i alegoryczne dzieła ➤ korzystać ze słownika i innych źródeł informacji ➤ przedstawić scenę na obrazie Malczewskiego <i>Zesłańcy</i> i poszukać jej związków z dramatem Mickiewicza ➤ określić realne i symboliczne znaczenie zmiany imienia bohatera <i>Prologu</i> i <i>Dziadów</i> ➤ wskazać źródła poczucia samotności bohatera <i>Improwizacji</i> ➤ określić motywację Konrada-buntownika 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ukazać czas, przestrzeń, bohaterów i zdarzenia dramatu w kontekście biograficznymi i historycznym ➤ wskazać elementy czasu historycznego i czasu sakralnego obecne w dramacie ➤ wskazać różnorodność podziałów (kompozycyjnych, tematycznych, problemowych) jako zasadę organizacji dramatu ➤ omówić okoliczności procesu filomatów i filaretów, wiążąc je ze sposobami ich przedstawienia w dramacie ➤ analizować symboliczne (w szczególności biblijne) znaczenia w <i>Scenie więziennej</i> ➤ przygotować wypowiedź objaśniającą wybrane zagadnienia <i>Sceny więziennej</i> ➤ objaśnić symbolikę obrazu Malczewskiego ➤ porównawczo charakteryzować Konrada jako bohatera sceny I i sceny II <i>Dziadów</i> ➤ scharakteryzować bohatera <i>Improwizacji</i> jako poetę 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ analizować dramat w planie realnym i symbolicznym ➤ ująć zagadnienia dramatu w wymiarze narodowym i uniwersalnym ➤ rozpatrzeć symbolikę „świata podziemnego” w <i>Scenie więziennej</i> ➤ napisać pracę interpretacyjną objaśniającą sensy symboliczne i alegoryczne tekstu <i>Dziadów</i> ➤ odczytać obraz Malczewskiego jako kontekst <i>Dziadów</i>, ➤ odnaleźć elementy psychomachii w <i>Prologu</i> ➤ określić charakter własnych i Boskich sił twórczych w odczuciu Konrada ➤ wykorzystać w analizie pojęcie <i>zdania rozkwitającego</i> ➤ funkcjonalnie analizować kompozycję monologu Konrada ➤ ocenić wybrane elementy filmowych / teatralnych realizacji <i>Dziadów</i> ➤ posługując się uporządkowaną argumentacją, przedstawić stanowisko w dyskusji 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ analizować symbolikę <i>Sceny więziennej</i> w sposób pogłębiony ➤ zinterpretować w kontekście historycznoliterackim i w kontekście całego utworu psychomachię <i>Prologu Dziadów</i> ➤ w kontekście światopoglądowym określić bohatera <i>Improwizacji</i> jako twórczego geniusza ➤ logicznie streścić poglądy badacza ➤ twórczo wykorzystać w wypowiedziach argumentację krytyków ➤ uczestniczyć w dyskusji, odnosząc się do głosów dyskutantów ➤ krytycznie ocenić wybrane elementy inscenizacji <i>Dziadów</i> ➤ funkcjonalnie określić zastosowane w tekście środki artystycznego wyrazu ➤ określić motywację różnorodnych interpretacji sceny <i>Widzenia Księdza Piotra</i> ➤ w sposób umotywowany wydać własną opinię na temat interpretacji sceny ➤ podjąć polemikę w trakcie 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ująć wybrane zagadnienia w różnorodnych i pogłębionych kontekstach ➤ zinterpretować rolę nawiązań biblijnych w <i>Improwizacji</i> ➤ zanalizować i zinterpretować motyw lotu w <i>Improwizacji</i> ➤ w różnorodnych kontekstach interpretować inne zagadnienia i motywy ➤ samodzielnie poszukiwać literatury przydatnej do pogłębienia tematu ➤ odczytywać scenę <i>Widzenia Księdza Piotra</i> w szerokich kontekstach (np. literackich, historycznych, religijnych, światopoglądowych) ➤ wykorzystując odpowiednią literaturę, ustalić w szerszym kontekście związku teatru Mickiewicza z teatrem Mozarta (operą) ➤ analizować sytuację społeczną przedstawioną w <i>Dziadach</i> w szerokim kontekście
--	--	--	---	--

<ul style="list-style-type: none"> ➤ określić <i>prometejskie</i> i <i>lucyferyczne</i> przejawy buntu bohatera <i>Improwizacji</i> ➤ określić, czym jest mesjanizm ➤ scharakteryzować Księdza Piotra ➤ wskazać elementy łączące scenę <i>Widzenia</i> z innymi scenami <i>Dziadów</i> ➤ wskazać biblijne nawiązania w <i>Widzeniu</i> ➤ rozumieć analogię historii Polaków i historii Chrystusa ➤ wskazać narodowy i uniwersalny wymiar odkupicielskiej ofiary Polaków obecny w scenie V <i>Dziadów</i> ➤ odtworzyć podstawowe zasady teatru antycznego ➤ wskazać zasady kompozycji dramatu romantycznego ➤ wskazać rozwiązania teatru operowego przydatne dla realizacji teatru romantycznego ➤ dostrzec wybrane elementy konstrukcji sceny VIII <i>Dziadów</i> czerpane z rozwiązań teatru operowego ➤ scharakteryzować bohaterów 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ dostrzec w <i>Improwizacji</i> wyobrażenia Konrada o sobie w starciu z Bogiem ➤ ocenić <i>improwizatorski</i> charakter mowy Konrada ➤ wykorzystać w analizach argumentację tekstu badaczki ➤ przedstawić stanowisko w dyskusji ➤ odczytywać symboliczne i alegoryczne sensy <i>Widzenia Księdza Piotra</i> ➤ interpretować scenę <i>Widzenia</i> w kontekście historycznym ➤ analizować wybrane przedstawienia ikonograficzne ➤ ze zrozumieniem czytać opracowania krytyczne ➤ określić własne stanowisko w dyskusji ➤ porównać zamysły inscenizacyjne w oglądanych spektaklach (filmach) ➤ ocenić powody popularności opery w epoce romantycznej ➤ posłużyć się w analizie tekstu wskazówkami inscenizacyjnymi zawartymi w tekście badaczki 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wskazać różnorodność środków artystycznego wyrazu użytych w tekście ➤ podjąć interpretację postaci „namiestnika wolności” ➤ określić różnorodność interpretacyjną sceny <i>Widzenia Księdza Piotra</i> ➤ wykorzystać w kontekście interpretacyjnym materiał ikonograficzny ➤ w sposób uargumentowany określić swoje stanowisko w dyskusji ➤ wskazać rozwiązania teatralnooperowe zastosowane we wcześniejszych utworach Mickiewicza ➤ dokonać analizy przestrzeni i konstrukcji dramatycznej sceny VIII <i>Dziadów</i> ➤ dostrzec wspólne rozwiązania ideowe i konstrukcyjne sceny VII i VIII dramatu Mickiewicza (porównać fragmenty dzieła) ➤ dokonać językowej i stylistycznej oceny tekstu romantycznego i współczesnego ➤ wskazać w <i>Dziadach</i> (całym 	<p>dyskusji</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ posługując się tekstem badaczki, określić nawiązania dramatu Mickiewicza do oper Mozarta ➤ rozpoznać różne konwencje teatralne ➤ scharakteryzować polską sytuację społeczną na podstawie sceny VII i VIII (ewentualnie innych) <i>Dziadów</i> ➤ analizować tekst współczesny (<i>Bal u Senatora '93</i>) w kontekście historycznym i literackim ➤ scharakteryzować współczesną (lata 90. XX w.) polską sytuację społeczną na podstawie tekstu <i>Bal u Senatora '93</i> ➤ porównać dzieła różnych epok ➤ wskazuje w <i>Dziadach</i> (całym cyklu) elementy obrzędu (w metaforycznym ujęciu) ku czci „narodowej sprawy męczenników” ➤ ukazać znaczenie sceny IX <i>Dziadów</i> cz. III w planie ideowym i kompozycyjnym dramatu 	
--	--	--	---	--

<p>sceny (w tym Nowosilcowa, z odwołaniem do innych scen dramatu)</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ objaśnić symbolikę prawej i lewej strony w analizowanej scenie (i całym dramacie) ➤ określić wskazane elementy konstrukcji sceny VII (<i>Salon warszawski</i>) ➤ w analizie tekstu współczesnego (<i>Bal u Senatora '93</i>) dostrzec nawiązania do tekstu Mickiewicza ➤ operować pojęciem <i>dramatu romantycznego, kompozycji otwartej</i> w odniesieniu do <i>Dziadów</i> ➤ określić, czym są <i>dziady</i> i jaką spełniają rolę w dramacie Mickiewicza ➤ wskazać obrzędowy charakter wielu scen w dramacie Mickiewicza 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wskazać elementy kontrastu i symultaniczności w rozwiązaniach konstrukcyjnych sceny VIII <i>Dziadów</i> ➤ rozpoznać elementy symboliczne w konstrukcji sceny ➤ dokonać samodzielnej analizy sceny VII (<i>Salon warszawski</i>) ➤ analizując tekst współczesny (<i>Bal u Senatora '93</i>), określić charakter nawiązań do tekstu Mickiewicza ➤ trafnie wskazać w <i>Dziadach</i> (całym cyklu dramatycznym) elementy obrzędowości magicznej (pogańskiej) ➤ analizować scenę IX <i>Dziadów</i> 	<p>cyklu) elementy obrzędowości chrześcijańskiej</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ określić związek elementów sceny IX z innymi częściami dramatu ➤ wyrazić refleksje na temat <i>Ustępu</i> w przygotowanej wypowiedzi 		
<ul style="list-style-type: none"> ➤ zapoznać się z biogramem Słowackiego ➤ rozpoznać okoliczności powstania <i>Kordiana</i> ➤ określić bohaterów <i>Przygotowania</i>, dokonać ich 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ rozpoznać historycznych bohaterów <i>Przygotowania</i> ➤ za sprawą analizy scen z udziałem szatańskich bohaterów ocenić wizję historii ➤ czytając tekst badacza, określić 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ – w analizie sceny <i>Przygotowania</i> operować kontekstem historycznym ➤ – ocenić sposób kreacji bohaterów <i>Przygotowania</i> – historycznych i szatańskich 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ – analizować sposób przedstawienia historii w scenie <i>Przygotowania</i> ➤ – czytając tekst badacza, ocenić koncepcję udziału Boga w historii ➤ – samodzielnie oceniać postawę 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ – analizować dzieło Słowackiego w różnych kontekstach (biograficznym, politycznym, historycznym, literackim) ➤ – rozpatrzyć postawę bohatera w kontekście filozoficznym bądź

<p>charakterystyki</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ analizować scenę przygotowania z uwzględnieniem jej groteskowego charakteru ➤ wskazać typowe cechy bohatera romantycznego (na podstawie dzieł poznanych wcześniej i <i>Kordiana</i>) ➤ określić dzieje Kordiana na podstawie I i II aktu dramatu Słowackiego ➤ charakteryzować bohatera na podstawie fragmentów aktu I i aktu II ➤ określić kształt idei walki wybranej przez Kordiana (winkielriedyzm) ➤ czytać ze zrozumieniem tekst badacza ➤ korzystać z różnych źródeł w celu zdobycia potrzebnych informacji ➤ analizować, kierując się wskazówkami, scenę IV aktu III <i>Kordiana</i> ➤ charakteryzować Kordiana na podstawie sceny V ➤ czytając ze zrozumieniem teksty badaczy, określać tragizm 	<p>polityczny wymiar <i>Kordiana</i> (<i>Przygotowania</i>)</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ pracować w grupie ➤ wykorzystać w charakterystyce bohatera wiadomości o prometeizmie ➤ rozpoznać objawy romantycznej „choroby wieku” u bohaterów ➤ wskazać znaczenie etymologii imienia bohatera dramatu Słowackiego ➤ wskazać źródła poczucia słabości Kordiana ➤ określić motywację przemiany bohatera w akcie II ➤ wskazać a tekście badacza stosowną argumentację ➤ rozpoznać realia historyczne obecne w dramacie Słowackiego ➤ samodzielnie analizować scenę IV aktu III <i>Kordiana</i> ➤ dostrzec w dramacie komentarz do wydarzeń powstania listopadowego ➤ dokonać psychologicznej analizy stanu bohatera (scena V) ➤ rozważać skuteczność działań bohatera, rekonstruując 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ – czytając tekst badacza, dostrzegać element groteskowy i metaforyczny dzieła Słowackiego ➤ – określić przyczyny zawodu Kordiana cywilizacją Zachodu ➤ – porównać postawę bohatera dramatu Słowackiego z postawami innych bohaterów romantycznych ➤ – czytając tekst badacza, ocenić bohatera w kontekście historycznoliterackim ➤ – rozpoznać historyczne konteksty <i>Kordiana</i> ➤ – rozpoznać morale bohatera na podstawie analizy sceny V aktu III ➤ – wspierając się tekstami badaczy, rozpoznawać różne ujęcia tragizmu bohatera ➤ – zabierać głos w dyskusji na temat przyczyn i znaczenia klęski bohatera 	<p>bohatera w kontekście historycznoliterackim</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ – twórczo posługiwać się tekstem badacza dla uzyskania wielu treści dotyczących bohatera ➤ – wyciągać wnioski z samodzielnej analizy fragmentów dramatu ➤ – odczytywać znaczenia symboliczne w scenie V aktu III <i>Kordiana</i> ➤ – przedstawić swoje stanowisko w dyskusji na temat postawy bohatera ➤ – krytycznie wykorzystać argumentację czerpaną z tekstów badaczy 	<p>innym</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ – określić problematykę <i>Kordiana</i> w szerokich i różnorodnych kontekstach
--	---	--	--	---

<p>bohatera dramatu</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ rozważać narodowy charakter misji Kordiana ➤ przygotować wystąpienie oceniające bohatera 	<p>argumentację tekstów badaczy</p>			
<ul style="list-style-type: none"> ➤ przypomnieć informacje o romantycznej korespondencji sztuk ➤ określić powołanie artysty w myśli (poezji) Norwida ➤ wskazać rolę religijności w koncepcjach Norwida ➤ analizować wiersz <i>Fortepian Szopena</i> ➤ rozpoznać okoliczności powstania wiersza ➤ rozpoznać sytuację nadawczo-odbiorczą w tekście <i>Fortepianu Szopena</i> ➤ wskazać motywy literackie obecne w tekście Norwida ➤ analizując wiersz <i>Fortepian Szopena</i>, wskazać elementy ideału piękna, dobra i prawdy wcielone w sztukę artysty ➤ dostrzec w wierszu Hemara <i>Testament Chopina</i> elementy 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ określić podstawy etycznych i estetycznych przekonań Norwida ➤ rozpoznawać antyczne i chrześcijańskie tradycje kulturowe obecne w tekście <i>Fortepianu Szopena</i> i określić ich znaczenie ➤ dokonać próby rozpoznania stylistycznych wartości wiersza ➤ wyrazić przekonania Norwida na temat geniuszu Szopena określone na podstawie lektury wiersza i nekrologu ➤ na podstawie lektury tekstu badacza ustalić na czym polega romantyczny związek muzyki i mowy ➤ porównać charakter wierszy Norwida i Hemara 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ – odczytywać <i>Fortepian Szopena</i> w kontekście historycznym ➤ – określać znaczenia symbolicznych znaków w wierszu Norwida ➤ – analizować rolę środków poetyckiego wyrazu zastosowanych w tekście ➤ – analizować elementy muzyczne wiersza, korzystając z ustaleń tekstu badacza 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ – analizować kompozycję <i>Fortepianu Szopena</i> ➤ – dostrzec w utworze cechy wiersza wolnego ➤ – w oparciu o analizę wiersza sformułować ideał sztuki Szopena (Norwida) ➤ – w formie mapy myśli przedstawić romantyczne realizacje syntezy sztuk ➤ – porównawczo analizować teksty romantyczne i współczesne 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ – zanalizować muzyczny charakter <i>Fortepianu Szopena</i> ➤ – w analizie utworu wykorzystać różne konteksty

biograficzne i muzyczne				
<ul style="list-style-type: none"> ➤ rozpoznać charakterystyczne cechy poetyki romantycznej ➤ uzasadnić twórczą przynależność Norwida do drugiej generacji romantycznej ➤ rozpoznawać elementy recepcji dzieła Norwida ➤ analizując wiersz <i>Larwa</i> i <i>Sfinks</i>, wskazać obraz i ocenę cywilizacji zachodnioeuropejskiej ➤ określić problematykę wybranych wierszy Norwida ➤ posługując się tekstem badacza, przyswoić terminologię: epigon, symbolizm, parnasizm, modernizm, awangarda 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ określić obecność dziedzictwa romantycznego w poezji Norwida i wskazać elementy jego myśli i twórczości wykraczające poza problematykę i poetykę literatury romantycznej ➤ rozpoznawać istotne elementy biografii Norwida i recepcji jego dzieła ➤ w analizie wierszy Norwida wskazać rolę użytych środków poetyckiego wyrazu ➤ dostrzec sposób reinterpretacji mitu w wierszu <i>Sfinks</i> ➤ dostrzec w czytanych wierszach refleksję nad kondycją współczesnego człowieka i współczesnej kultury ➤ porównywać utwory literackie romantyków ➤ posługując się tekstem badacza, ustalić literacką przynależność ideową Norwida 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ – dostrzec zmianę poezji Norwida wobec poetyckich osiągnięć epoki romantycznej ➤ – wskazać tematyczne, problemowe, poetyckie nowatorstwo twórczości Norwida ➤ – rozpoznawać charakterystyczne środki poezji Norwida ➤ – wskazywać i oceniać przydatność używanych przez Norwida środków poetyckich ➤ – interpretować wiersze Norwida w wymiarze egzystencjalnym ➤ – zbierać argumentację czerpaną z tekstu badacza 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ – określić twórczość Norwida w kontekście historycznoliterackim ➤ – interpretować wybrane utwory Norwida w kontekście historycznym ➤ – wskazać dziedzictwo kulturowe obecne w wierszach Norwida ➤ – stworzyć wypowiedź w formie eseju ➤ – wykorzystać ustalenia tekstu badacza do samodzielnej pracy nad twórczością Norwida 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ – odnajdować wpływ Norwida na twórczość pisarzy kolejnych pokoleń ➤ – samodzielnie poszukiwać lektury wzbogacającej wiedzę na temat twórczości Norwida ➤ – osadzać analizy i interpretacje literackie w szerokim i różnorodnym kontekście
<ul style="list-style-type: none"> ➤ przypomnieć główne wątki i problematykę <i>Pana Tadeusza</i> ➤ skonstruować plan fabularny poematu 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ zrekonstruować fazy powstawania dzieła ➤ określić zmianę nastawienia czytelniczego do dzieła (elementy 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ – określić komplikację gatunkową dzieła ➤ – ukazać sytuację nadawczo-odbiorczą w inwokacji, epilogu i 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ – określić system wartości wpisany w <i>Pana Tadeusza</i> ➤ – z pełnym zrozumieniem odczytać tekst badaczki 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ – porównać początek i koniec <i>Pana Tadeusza</i> w lit ➤ – rozpatrywać opisy bohatera dzieła Mickiewicza w rozmaitych

<ul style="list-style-type: none"> ➤ wskazać okoliczności powstania i wydania dzieła ➤ wyróżnić cechy epopeiczne dzieła ➤ analizować inwokację i epilog dzieła ➤ określić podmiot mówiący i jego sytuację w inwokacji i epilogu (całym dziele) ➤ określić na podstawie tekstu badacza znaczenie małej ojczyzny ➤ charakteryzować bohaterów wybranych scen <i>Pana Tadeusza</i> ➤ rozpoznać wybrane realia <i>Pana Tadeusza</i>: woźny trybunału, zajazd, sejmik, serwis, uczta ➤ w analizie tekstu <i>Pana Tadeusza</i> wykorzystać przedrukowane w podręczniku wskazania słownikowe lub skorzystać z innych źródeł objaśnień ➤ rozróżnić bohaterów pierwszo- i drugoplanowych <i>Pana Tadeusza</i> ➤ grupować bohaterów w kręgi rodowe ➤ rozpoznać wybrane realia <i>Pana Tadeusza</i>: konterfekt, wojski ➤ charakteryzować bohatera na podstawie analizy fragmentów 	<p>historii recepcji)</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ wskazać elementy synkretyzmu gatunkowego w dziele ➤ w lekturze inwokacji wyjaśnić Mickiewiczowskie rozumienie małej ojczyzny ➤ posiłkując się tekstem badaczki, wyjaśnić sentymalny i ocalający (przeszłość) sens poematu ➤ wskazać, posiłkując się tekstem badacza, elementy realistyczne i kreacyjne w dziele ➤ charakteryzować zbiorowo wspólnotę szlachecką <i>Pana Tadeusza</i> ➤ wskazać wybrane przejawy obyczajów szlacheckiego w dziele ➤ wyjaśnić charakter zabiegów realistycznych w dziele ➤ odnajdywać kontrastowo zestawionych bohaterów <i>Pana Tadeusza</i> ➤ w charakterystyce bohaterów korzystać z uwag krytyka ➤ określić kształt i powód idealizacji postaci Jankiela ➤ w charakterystyce Wojskiego 	<p>całym dziele</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ – rozpoznać znaczenie użytej wobec <i>Pana Tadeusza</i> metaforyki w tekście badaczki (Witkowskiej) ➤ – analizować koncepcję (w tekście Szymanisa) i użycie (w <i>Panu Tadeuszu</i>) narratora ➤ – wyjaśnić charakter zabiegów mitologizacyjnych w dziele ➤ – wyjaśnić charakter zabiegów idealizacyjnych w dziele ➤ – w interpretacji dzieła korzystać ze spostrzeżeń badaczy ➤ – analizując tekst krytyczny, określić funkcje motywu kulinarnego w dziele ➤ – dostrzegać komiczne rysy bohaterów i rozpoznawać ich funkcje ➤ – opracować <i>curriculum vitae</i> wybranego bohatera <i>Pana Tadeusza</i> ➤ – rozpoznawać w Soplicy realizację bohatera romantycznego ➤ – analizować kompozycję spowiedzi Soplicy ➤ – dostrzec związek kreacji 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ – wyjaśnić terapeutyczną (kojącą) funkcję <i>Pana Tadeusza</i> w życiu emigrantów ➤ – w podjętych analizach dzieła wskazywać polityczny zamysł dzieła Mickiewicza ➤ – pracować w grupie w różnych rolach dziennikarskich ➤ – osadzić wybrane postacie w odpowiednim kontekście historycznym, społecznym i obyczajowym ➤ – twórczo wykorzystać teksty badaczy ➤ – pracować w grupie nad przygotowaniem plakatu określającego wybranego bohatera <i>Pana Tadeusza</i> ➤ – wskazać symboliczne znaczenia kreacji Soplicy ➤ – określić miejsce Soplicy na drodze ewolucji bohatera Mickiewiczowskiego ➤ – w określeniu znaczenia kreacji bohatera posłużyć się argumentacją tekstu badaczki ➤ opisać postać bohatera w formie 	<p>kontekstach</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ – wybierać lektury potrzebne do opracowania tematu ➤ – opracować sylwetki bohaterów w szeroko ujętym kontekście historycznym, literackim lub biograficznym ➤ rozpatrywać kreację postaci Soplicy-Robaka w bogatym kontekście historycznym i literackim, ➤ przywołuje szerokie konteksty i nawiązania.
--	--	---	--	---

<p>tekstu <i>Pana Tadeusza</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ określić narodowy charakter dzieła (jako eposu narodowej), wykorzystując spostrzeżenia badacza ➤ na podstawie lektury <i>Pana Tadeusza</i> stworzyć życiorys Jacka Soplicy ➤ określić związek dzieł Jacka Soplicy z ważnymi wydarzeniami historycznymi ➤ rozpoznać wybrane realia <i>Pana Tadeusza</i> ➤ analizować scenę spowiedzi księdza Robaka, ➤ relacjonuje treść <i>Nie-Boskiej komedii</i>, ➤ charakteryzuje obóz Rewolucji 	<p>wykorzystać jego <i>curriculum vitae</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ wielostronnie na podstawie fragmentów <i>Pana Tadeusza</i> charakteryzować bohatera ➤ porównać osobowość Jacka Soplicy i księdza Robaka ➤ rozpoznawać dynamiczność kreacji Soplicy-Robaka ➤ w charakterystyce bohatera wykorzystać spostrzeżenia tekstu badaczki, ➤ prezentuje argumenty hrabiego Henryka i Pankracego, ➤ omawia cechy dramatu romantycznego na podstawie <i>Nie-Boskiej komedii</i> 	<p>bohatera z ważnym momentem w dziejach narodu,</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ interpretuje tytuł dramatu, ➤ charakteryzować hrabiego Henryka jako bohatera tragicznego 	<p>reportażowej,</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ analizuje przyczyny klęski małżeństwa hrabiego Henryka, ➤ omawia rozważania, dotyczące poety i poezji 	
--	---	--	---	--

TRENING CZYTANIA

- odczytywać sens całego tekstu (a w nim znaczenia wyrazów, związków frazeologicznych, zdań, grup zdań uporządkowanych w akapicie, odróżnia znaczenie realne i etymologiczne) oraz wydzielonych przez siebie fragmentów; objaśnić ich sens oraz funkcję na tle całości
- wyróżnić argumenty, kluczowe pojęcia i twierdzenia w tekście argumentacyjnym, dokonywać jego logicznego streszczenia
- wykonywać różne działania na tekście cudzym (np. streszczać, parafrazować, sporządzać konspekt, cytować)

WARSZTATY LITERACKIE

- tworzyć dłuższy tekst pisany lub mówiony (rozprawka, recenzja, referat, interpretacja utworu literackiego lub fragmentu) zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej
- przygotować wypowiedź (wybrać formę gatunkową i odpowiedni układ kompozycyjny, analizować temat, wybierać formę kompozycyjną, sporządzać plan wypowiedzi, dobierać właściwe słownictwo)
- tworzyć samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawiać tezę lub hipotezę, dobierać argumenty, porządkować je, hierarchizować, selekcjonować pod względem użyteczności w wypowiedzi, podsumować, dobierać przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadzać prawidłowe wnioskowanie)
- opracować redakcyjnie własny tekst (dokonać uzupełnień, przekształceń, skrótów, eliminować przypadkową niejednoznaczność wypowiedzi, sporządzać przypisy)
- wykonać różne działania na tekście cudzym (np. streszczać, parafrazować, sporządzać konspekt, cytować)
- operować słownictwem z określonych kręgów tematycznych (rozwijanym i koncentrującym się przede wszystkim wokół tematów: Polska, Europa, świat – współczesność i przeszłość; kultura, cywilizacja, polityka)

OMÓW I ZAPAMIĘTAJ

- szukać literatury przydatnej do opracowania różnych zagadnień; selekcjonować ją według wskazanych kryteriów (w zasobach bibliotecznych korzystać zarówno z tradycyjnego księgozbioru, jak i z zapisów multimedialnych i elektronicznych, w tym Internetu)
- tworzyć przedmiotowe bazy danych zawierające informacje zdobywane w toku nauki
- sporządzać opis bibliograficzny książki i artykułu, zapisów elektronicznych, bibliografię wybranego tematu
- porównać funkcjonowanie tych samych motywów w różnych utworach literackich
- tworzyć dłuższy tekst pisany lub mówiony zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej
- przygotować wypowiedź
- tworzyć samodzielną wypowiedź argumentacyjną
- publicznie wygłaszać przygotowaną przez siebie wypowiedź, dbając o dźwiękową wyrazistość przekazu (w tym także tempo mowy i donośność głosu)
- opracować redakcyjnie własny tekst
- wykonać różne działania na tekście cudzym

I PÓLROCZE POZYTYWIZM

<ul style="list-style-type: none"> ➤ określić znaczenie nazwy epoki ➤ wskazać chronologię epoki ➤ określić pojęcia <i>pozytywizmu</i>, <i>utilitaryzmu</i>, <i>ewolucjonizmu</i>, <i>organicyzmu</i>, <i>scjentyzmu</i> ➤ rozpoznać podstawowe wyznaczniki sytuacji historycznej Europy i Polski w II poł. XIX w. ➤ rozpoznać skład, motywacje i cele ideowe grupy (pokolenia) pozytywistów warszawskich ➤ rozpoznać podstawowe hasła pozytywistów polskich ➤ określać zasadnicze sposoby funkcjonowania <i>realizmu</i> i <i>naturalizmu</i> w literaturze 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ przedyskutować znaczenie chronologicznych granic epoki ➤ opisać za pomocą odpowiednich pojęć ideowy charakter epoki ➤ analizować sytuację polityczną, społeczną, gospodarczą Polski ➤ wskazać różnorodność postaw Polaków wobec klęski powstania styczniowego ➤ przedstawić program działania polskich pozytywistów ➤ określić zarys programu <i>literatury tendencyjnej</i> w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ opisać charakterystyczne cechy światopoglądu epoki ➤ zająć stanowisko na temat klęski powstania styczniowego ➤ argumentacyjnie przedstawić program działania polskich pozytywistów ➤ rozpoznawać prądy artystyczne epoki w literaturze i sztuce 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wyjaśnić podstawowe filozoficzne założenia epoki ➤ wskazać charakter różnorodnych postaw Polaków wobec klęski powstania, rozumieć kluczowość tego wydarzenia dla kształtowania postaw ideowych w Polsce ➤ w różnorodnych kontekstach przedstawiać założenia i zamierzenia realizmu i naturalizmu w literaturze i sztuce 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ omówić różnice między pozytywizmem europejskim i polskim ➤ rozpoznawać różnorodne filozoficzne światopoglądowe aspekty epoki ➤ rozpoznawać zagadnienia literackie pozytywizmu w szerokich i różnorodnych kontekstach (np. historycznym, biograficznym, społecznym, filozoficznym)
<ul style="list-style-type: none"> ➤ rozpoznać cechy gatunkowe powieści historycznej ➤ analizując fragmenty tekstów literackich określić postawy bohaterów powieści historycznych 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ określić podstawowe cechy gatunkowe powieści historycznej ➤ wskazać stosowną argumentację w tekście badacza ➤ analizować użycie środków artystycznych w wybranych utworach 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ analizować środki artystyczne w tekście badacza ➤ analizując użycie środków literackich, określić nastrój utworów ➤ stworzyć uargumentowaną wypowiedź określającą własny stosunek do tradycji narodowej 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ podjąć interpretacje utworów literackich w różnych kontekstach (historycznym, biograficznym, filozoficznym) ➤ rozpoznać problem „przeżycia pokoleniowego” w odniesieniach literackich i we własnym otoczeniu 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wykazać się znajomością literatury historycznej (podmiotowej i/lub przedmiotowej) ➤ stosować interpretacje porównawcze w szerokich kontekstach
<ul style="list-style-type: none"> ➤ rozpoznać przykłady stereotypu narodowego (Polaka i Żyda) 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ rozpoznać konsekwencje postulatów asymilacji Żydów 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ odnieść się do współczesnych (XX-wiecznych) losów Żydów w 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ dyskursywnie przedstawić racje stron sporów ukazanych w 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ w interpretacjach używać różnorodnych kontekstów

<ul style="list-style-type: none"> ➤ określić sytuację Żydów na ziemiach polskich w wieku XIX i postulaty asymilacyjne polskich pozytywistów ➤ odczytując <i>Kamizelkę lub Mendla Gdańskiego</i> (we fragmentach), przedstawić postawy bohaterów ➤ podjąć analizę wierszy współczesnych poświęconych tematyce żydowskiej 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wskazać symboliczne znaczenia w tekście <i>Mendla Gdańskiego</i> ➤ analizować wyobrażenia malarskie postaci żydowskich ➤ analizować użycie środków stylistycznych i symbolikę w wierszach współczesnych poświęconych tematyce żydowskiej 	<p>Polsce</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ przedstawić racje stron w sporze ukazanym w <i>Menedlu Gdańskim</i> ➤ na podstawie fragmentów <i>Kamizelki</i> lub <i>Mendla Gdańskiego</i> analizować proces przemiany bohatera i jego motywację ➤ w interpretacjach współczesnych wierszy poświęconych tematyce żydowskiej dostrzec historyczne przemiany ujęcia tematu 	<p><i>Kamizelce (Mendlu Gdańskim)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ porównawczo interpretować wyobrażenia literackie i malarskie 	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ rozpoznać historyczną sytuację kobiet i ruchu kobiecego ➤ analizować teksty literackie, dostrzegając różne sposoby charakteryzowania bohaterów ➤ w analizowanych tekstach literackich (<i>Marta, Emancypantki</i>) dostrzegać zróżnicowane postawy bohaterek ➤ analizować współczesny tekst publicystyczny 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ uzasadnić postulaty ruchu emancypacyjnego z uwzględnieniem sytuacji historycznej Polaków ➤ dostrzec stereotypy w traktowaniu sytuacji kobiet w w. XIX i współcześnie ➤ w analizowanym tekście (<i>Marta, Emancypantki</i>) literackim dostrzegać zróżnicowanie postaw bohaterek i wskazywać ich motywację ➤ we współczesnym tekście publicystycznym odnajdywać stosowną argumentację ➤ w odpowiednich źródłach wyszukiwać potrzebne informacje 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ sformułować postulaty ruchu emancypacyjnego w oparciu o lekturę różnych źródeł ➤ interpretować teksty literackie w kontekście historycznym ➤ wykorzystać w analizach znajomość poetyki felietonu 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ uzasadnić postulaty ruchu emancypacyjnego, wykorzystując różne źródła ➤ interpretować teksty literackie w różnych kontekstach ➤ wykorzystując lekturę tekstu publicystycznego (<i>Szpinak</i>), w sposób uzasadniony ocenić propozycje współczesnych ruchów feministycznych ➤ wyszukiwać i opracowywać odpowiednie materiały prasowe 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wykorzystać w analizach lekturę pozaszkolną

<ul style="list-style-type: none"> ➤ użyć słowo realistyczny w znaczeniu potocznym i historycznoliterackim ➤ omówić osiągnięcia literackie Balzaka ➤ w tekście badawczym odnaleźć informacje o realizmie ➤ przedstawić własne wrażenia w odbiorze dzieła literackiego i malarskiego ➤ analizować przedstawienia literackie i malarskie, posługując się wskazówkami (szczegółowymi poleceniami) 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wskazać najważniejsze zasady realizmu literackiego XIX w. ➤ na podstawie tekstu badawczego charakteryzować założenia i skutki pracy pisarza-realisty ➤ podjąć samodzielną analizę realistycznych przedstawień malarskich ➤ w czytanim tekście literackim wskazać typowe i specyficzne cechy twórczości pisarza-realisty 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wskazać udział elementu fikcji w technice realistycznej ➤ posługując się różnymi materiałami, wyjaśnić metaforę realizmu jako „zwierciadła obnoszonego po gościńcu” ➤ wykorzystać uwagi krytyka w własnej próbie analiz przedstawień malarskich ➤ w czytanim tekście literackim wskazać role narratora i sposoby ich wypełnienia (m.in. ironię) 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wskazać zbieżności ujęcia realizmu w literaturze i malarstwie ➤ w wypowiedziach o realizmie krytycznie wykorzystać opinie badaczy i pisarzy ➤ porównawczo interpretować dzieła realistyczne prozatorskie i malarskie 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ przywołać szerokie konteksty i nawiązania
<ul style="list-style-type: none"> ➤ stworzyć życiorys Wokulskiego na podstawie lektury <i>Lalki</i> ➤ charakteryzować bohatera z wykorzystaniem różnych źródeł wiedzy o nim ➤ przedstawić różne sądy o Wokulskim bohaterów <i>Lalki</i> ➤ przypomnieć zastosowania toposu <i>theatrum mundi</i> ➤ wyszukiwać potrzebne informacje w tekście badacza ➤ analizować wskazane fragmenty <i>Lalki</i>, poszukując znaczenia tytułu 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ charakteryzować wieloaspektowo bohatera ➤ tworząc charakterystykę, przywołać potrzebną argumentację tekstów krytycznych ➤ określić charakter narracji w <i>Lalce</i> i zróżnicowany udział narratora w prezentacji postaci ➤ przywołać tradycje użycia motywu lalki, marionetki ➤ przywołać tropy dotyczące znaczenia tytułu powieści ➤ wyszukiwać stosowną 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ podjąć próbę stworzenia psychologicznego portretu bohatera ➤ ze zrozumieniem korzystać z opinii krytycznych ➤ wyróżniać w tekście literackim różne sposoby i źródła charakterystyki bohatera ➤ posługiwać się tekstem badacza dla własnych celów ➤ analizować motyw lalki w powieści Prusa i innych tekstach kultury ➤ na podstawie tekstu badacza 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ odtworzyć sugestie związane z inspiracjami Prusa do stworzenia postaci Wokulskiego ➤ twórczo wykorzystując poglądy krytyczki, tworzyć psychologiczny portret bohatera ➤ posługiwać się tekstem badacza twórczo ➤ porównywać teksty kultury różnego rodzaju ➤ twórczo w we własnych rozważaniach wykorzystać spostrzeżenia badawcze ➤ wnikliwie, z uwzględnieniem 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ charakteryzować bohatera, korzystając z dodatkowych opracowań ➤ samodzielnie odnajdywać użyteczne konteksty interpretacyjne ➤ samodzielnie tworzyć interpretacyjne zestawienia porównawcze ➤ przeprowadzać analizy psychologiczne i społeczne z wykorzystaniem różnorodnych lektur i szerokich kontekstów ➤ w interpretacji utworu posłużyć

<ul style="list-style-type: none"> ➤ przywołać z tekstu <i>Lalki</i> przykłady wskazanych postaw bohaterów ➤ w tekście badawczym wyszukiwać przydatne informacje ➤ na podstawie wskazanych fragmentów <i>Lalki</i> charakteryzować bohaterów ➤ rozpoznać typy narracji, wiążąc je z przykładami użycia ➤ rozpoznać pisarską formę pamiętnika ➤ charakteryzować narratora, rozpoznać typy narracji w <i>Lalce</i> 	<p>argumentację w tekście badacza</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ interpretować fragmenty <i>Lalki</i> dla odkrycia jej tytułowych znaczeń ➤ wskazać stosowną argumentację w tekście badacza ➤ czytając fragmenty literackie, uwzględniać w charakteryzowaniu bohaterów sposób ukształtowania tekstu ➤ wskazywać środki, jakimi posługują się narratorzy <i>Lalki</i> ➤ podjąć funkcjonalną ocenę zróżnicowania narracyjnego <i>Lalki</i> ➤ charakteryzować Rzeckiego jako bohatera i narratora <i>Lalki</i> ➤ w swoich spostrzeżeniach skorzystać z uwag badawczych ➤ wskazać podobieństwa i różnice pomiędzy artystycznymi wizjami malarskim (bitwy pod Samosierrą) 	<p>formułować diagnozy społeczne i literackie</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ czytając fragmenty literackie, z wykorzystaniem kontekstów (całości powieści, idei epoki, historii) dokonywać psychologicznej i społecznej charakterystyki bohatera ➤ ocenić kreacje narracyjne <i>Lalki</i> i z perspektywy potrzeb poetyki powieści realistycznej ➤ w podanych przykładach określić wpływ sposobu narracji na kreację bohatera ➤ ze zrozumieniem odnieść się do uwag badaczy i krytyków 	<p>wielu kontekstów, charakteryzować wybranych bohaterów <i>Lalki</i> i relacje społeczne w powieści odzwierciedlone</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ porównać oceny badaczy i krytyków ➤ formułować z ich wykorzystaniem opinie (oceny) własne 	<p>się szerokimi kontekstami historycznymi, literackimi, filozoficznymi lub biograficznymi</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ odtworzyć treści dramatu Szekspira - zbrodnie i ich motywacje ➤ wskazać elementy biografii prywatnej i pisarskiej Dostojewskiego ➤ określić dzieje Raskolnikowa 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ukazać sylwetki zbrodniarzy z literatury poznanej wcześniej ➤ - stworzyć psychologiczny portret Raskolnikowa ➤ ukazać specyfikę obrazu Petersburga w <i>Zbrodni i karze</i> (np. na tle wcześniej poznanych 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wskazać wieloperspektywiczność ujęcia bohaterów w powieści Dostojewskiego ➤ porównać, korzystając z ustaleń badawczych, sposób prezentacji bohatera powieści realistycznej i powieści Dostojewskiego 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ dokonywać umotywowanych ocen Raskolnikowa ➤ porównawczo ocenić różne elementy dzieła Dostojewskiego i dzieł opartych na powieści (filmu) ➤ wskazać, w odwołaniu do różnych dzieł i osiągnięć, nowatorstwo 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ w różnorodnych kontekstach (np. społecznym, filozoficznym, religijnym) oceniać postać Raskolnikowa

<p>przedstawione w <i>Zbrodni i karze</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ wskazać miejsce akcji i środowisko społeczne przedstawione w powieści ➤ odtworzyć, czytając tekst badawczy, znaczenie określenia <i>powieść polifoniczna</i> ➤ w wybranych aspektach analizować dzieło współczesne (tekst piosenki) 	<p>literackich wizji tego miasta)</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ wskazać symbolikę plakatów do filmów-adaptacji <i>Zbrodni i kary</i> ➤ wskazać w powieści cechy jej polifoniczności ➤ w wskazanych kontekstach interpretować dzieło współczesne (tekst piosenki) ➤ podać próbę pisemnej analizy i interpretacji fragmentów utworu 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ w sposób uargumentowany określić własne stanowisko w dyskusji o karaniu zbrodniarzy dawniej i dziś ➤ stworzyć elementy scenariusza (sceny) filmu 	<p>powieści Dostojewskiego</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ wziąć udział w dyskusji o karaniu zbrodniarzy dawniej i dziś, broniąc (modyfikując) w toku dyskusji własnego stanowiska ➤ podjąć pisemną próbę analizy i interpretacji utworu we wskazanych kontekstach 	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ przedstawić postać Soni w <i>Zbrodni i karze</i> (w odniesieniu do wskazanych fragmentów jak i całości powieści) ➤ porównać postawy Soni i Raskolnikowa ➤ na podstawie samodzielnie wybranych fragmentów powieści charakteryzować bohaterów ➤ przedstawić ideową sylwetkę Raskolnikowa ➤ porównywać wybrane postacie powieści z Raskolnikowem ➤ prześledzić wykorzystanie motywu sobowtóra w powieści Dostojewskiego 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ dokonać społecznej i moralnej oceny Soni ➤ określić rolę Soni w życiu (kreacji) Raskolnikowa ➤ na podstawie określonych fragmentów powieści i w odniesieniu do jej całości ocenić kreacje wybranych bohaterów ➤ przedstawić ideowe sylwetki wybranych bohaterów powieści Dostojewskiego (np. Swidrygajłowa, Łużyna) ➤ wyszukać informacje o utworach literackich, w których pojawia się motyw sobowtóra ➤ posługując się słownikami, wyszukać informacji na temat symbolicznego znaczenia lustra 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wspomagając się tekstem badacza, określić konflikt postaw Raskolnikowa i Soni jako konflikt człowieka rozumu i człowieka wiary ➤ wzbogacić charakterystykę postaci analizą języka ich wypowiedzi ➤ odczytywać symboliczne znaczenia w powieści ➤ dokonywać konfrontacji postaci i idei przez nich niesionych ➤ posilając się ustaleniami badaczy, wyszukiwać w tekście powieści znaczenie użycia motywu lustra i sobowtóra ➤ interpretuje symboliczne treści powieści Dostojewskiego 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ rozpatrzyć relatywność i niejednoznaczność ocen postaci Soni ➤ w kontekście filozoficznym i religijnym przeciwstawić postawy Raskolnikowa i Soni ➤ analizować sposób prowadzenia narracji i kompozycję wybranych scen powieści ➤ analizować sposób użycia w powieści Dostojewskiego motywów sobowtórowych ➤ określić psychologiczne i ideowe znaczenie konfrontacji Raskolnikowa z wybranymi postaciami powieści ➤ analizować narracyjne toki w powieści i określać ich znaczenie 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ prezentować bohaterów powieści, zwracając uwagę na sposób ich kreacji ➤ oceniać bohaterów powieści w rozmaitych kontekstach (społecznym, filozoficznym, religijnym, literackim) ➤ przywoływać sposoby użycia motywu lustra i sobowtóra w różnych tekstach kultury ➤ interpretować użycie wskazanych motywów w różnych i szerokich kontekstach

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ analizować teksty badaczy ➤ wskazywać przykłady użycia mowy pozornie zależnej w tekście powieści Dostojewskiego i określać jej funkcję 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ analizować sposób użycia motywu lustra w wyobrażeniach plastycznych 	dla kreacji postaci	
--	---	---	---------------------	--

--	--	--	--	--

- analizować temat, szukać słów-kluczy
- analizować i definiować (w razie potrzeby z pomocą słowników) znaczenia słów
- korzystać ze stosownych słowników i leksykonów
- szukać literatury przydatnej do opracowania różnych zagadnień (zarówno w tradycyjnym księgozbiornym, jak i w zapisach multimedialnych, elektronicznych i internetowych)
- selekcjonować ją według wskazanych kryteriów
- sporządzać opis bibliograficzny książki i artykułu, zapisów elektronicznych, bibliografię wybranego tematu
- wyróżniać argumenty, kluczowe pojęcia i twierdzenia w tekście argumentacyjnym, dokonywać jego logicznego streszczenia
- wykonywać różne działania na tekście cudzym (np. streszczać, parafrazować, sporządzać konspekt, cytować)
- tworzyć przedmiotowe bazy danych
- porównywać utwory literackie lub ich fragmenty (dostrzegać cechy wspólne i różne)
- porównywać funkcjonowanie tych samych motywów w różnych utworach literackich
- wykorzystywać w interpretacji utworu konteksty (np. literackie, kulturowe, filozoficzne, religijne)
- tworzyć dłuższy tekst pisany lub mówiony w stosownej (wybranej lub narzuconej) formie, zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej
- przygotować wypowiedź
- opracować redakcyjnie własny tekst (dokonać uzupełnień, przekształceń, skrótów, eliminować niejednoznaczność wypowiedzi, sporządzać przypisy)
- wygłosić przygotowaną przez siebie wypowiedź, dbając o dźwiękową wyrazistość przekazu

TRENING CZYTANIA

- odczytywać sens całego tekstu (a w nim znaczenia wyrazów, związków frazeologicznych, zdań, grup zdań uporządkowanych w akapicie, odróżnić znaczenie realne i etymologiczne) oraz wydzielonych przez siebie fragmentów; objaśnić ich sens oraz funkcję na tle całości
- rozpoznać specyfikę tekstów publicystycznych (recenzji), odczytywać zawarte w odbieranych tekstach informacje zarówno jawne, jak i ukryte
- wyróżnić argumenty, kluczowe pojęcia i twierdzenia w tekście argumentacyjnym, dokonywać jego logicznego streszczenia
- wykonywać różne działania na tekście cudzym (np. streszczać, parafrazować, sporządzać konspekt, cytować)

OMÓW I ZAPAMIĘTAJ

- szukać literatury przydatnej do opracowania różnych zagadnień; selekcjonować ją według wskazanych kryteriów (w zasobach bibliotecznych korzystać zarówno z tradycyjnego księgozbioru, jak i z zapisów multimedialnych i elektronicznych, w tym Internetu)
- tworzyć przedmiotowe bazy danych zawierające informacje zdobywane w toku nauki
- sporządzać opis bibliograficzny książki i artykułu, zapisów elektronicznych, bibliografię wybranego tematu
- porównać funkcjonowanie tych samych motywów w różnych utworach literackich
- tworzyć dłuższy tekst pisany lub mówiony zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej
- przygotować wypowiedź (wybrać stosowną formę gatunkową i odpowiedni układ kompozycyjny, analizować temat, wybrać formę kompozycyjną, sporządzać plan wypowiedzi, dobierać właściwe słownictwo)
- tworzyć samodzielną wypowiedź argumentacyjną (stawiać tezę lub hipotezę, dobierać argumenty, porządkować je, hierarchizować, dokonywać ich selekcji pod względem użyteczności w wypowiedzi, podsumować, dobierać przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadzać wnioskowanie)
- publicznie wygłaszać przygotowaną przez siebie wypowiedź, dbając o dźwiękową wyrazistość przekazu (w tym także tempo mowy i donośność głosu)
- opracować redakcyjnie własny tekst (dokonywać uzupełnień, przekształceń, skrótów, eliminować przypadkową niejednoznaczność wypowiedzi, sporządzać przypisy)
- wykonać różne działania na tekście cudzym (streszczać, parafrazować, sporządzać konspekt, cytować)